

Brüssel, 19. oktoober 2020
(OR. en)

12099/20

AGRI 367
ENV 645
PESTICIDE 33
PHYTOSAN 24
FORETS 33
SAN 367
VETER 44
PECHE 329
MARE 27
ECOFIN 949
RECH 407
SUSTDEV 137
DEVGEN 140
FAO 24
WTO 279

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	19. oktoober 2020
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	11822/20
Teema:	Nõukogu järelused strateegia „Talust taldrikule“ kohta – <i>Nõukogu järelused</i> (19. oktoober 2020)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused strateegia „Talust taldrikule“ kohta, mis kiideti heaks nõukogu 19. oktoobri 2020. aasta istungil (põllumajandus ja kalandus).

Nõukogu järeldused strateegia „Talust taldrikule“ kohta**EUROOPA LIIDU NÕUKOGU****TULETADES MEELDE**

- nõukogu 29. novembri 2019. aasta järeldusi ajakohastatud biomajanduse strateegia kohta „Kestlik biomajandus Euroopas: majanduse, ühiskonna ja keskkonna vaheliste sidemete tugevdamine“;
- nõukogu 16. detsembri 2019. aasta järeldusi loomade heaolu – säästva loomakasvatuse lahutamatu osa – kohta (dok 14975/19);
- nõukogu 16. detsembri 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad järgmisi samme leidmaks viise, kuidas paremini võidelda pettustega toidutarneahelas ja neid ära hoida (dok 15154/19);
- nõukogu 28. juuni 2016. aasta järeldusi toidujäätmete ja toidukao kohta (dok 10730/16);
- nõukogu 14. juuni 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad järgmisi samme eesmärgi suunas muuta EL parimate antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse tavadega piirkonnaks (dok 10366/19);
- nõukogu 18. juuni 2018. aasta järeldusi, mis käsitlevad ELi ja selle liikmesriikide keskpika tähtajaga prioriteete seoses ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooniga (FAO) (dok 10277/18);

TUNNISTAB, et strateegia „Talust taldrikule“ on rohelise kokkuleppe keskmes ning et selles käsitletakse terviklikult kestlike toidusüsteemide probleeme ja tunnistatakse seoseid toidu, terve ühiskonna ja terve planeedi vahel;

I. KESTLIKELE TOIDUSÜSTEEMIDELE ÜLEMINERUKS VAJALIKUD MEETMED

- 1) **PEAB TERVITATAVAKS** Euroopa Komisjoni teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“;
- 2) **RÕHUTAB**, et strateegias kavandatud meetmed peaksid aitama rakendada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmäärke, Pariisi kliimakokkulepet ning bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis sätestatud eesmäärke;
- 3) **NÕUSTUB** komisjoniga, et Euroopa toit on juba praegu ohutu, küllaldase, täisväärtusliku ja kvaliteetse toidu ülemaailmne mõõdupuu ning et see on nii tänu ELi aastatepikkusele poliitikale ning meie põllumajandustootjate, kalurite ja vesiviljelustootjate jõupingutustele;
- 4) **TOETAB** eesmärgi arendada Euroopa kestlikku toidusüsteemi tootmisest tarbimiseni; Strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud meetmed peaksid aitama saavutada ELi kliimaneutraalsuse 2050. aastaks ning bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid, säilitada loodusvarasid ja kultuurmaastikke¹ ning vähendada haavatavust ja suurendada vastupanuvõimet kliimamuutustele; **RÕHUTAB** tolmeldajate väga olulist rolli tervete ökosüsteemide ja toiduga kindlustatuse jaoks;
- 5) **RÕHUTAB**, et ELi praeguse toidusüsteemi keskkonna- ja kliimajalajälge tuleks vähendada ning et planeedi piiratust ja ettevaatusprintsipi tuleb täielikult arvesse võtta. Lisaks peaksid strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud meetmed aitama kaasa toidu suuremale väärtustamisele ja tervise parandamisele; sellega seoses **TERVITAB** komisjoni kavatsust esitada hiljemalt 2023. aasta lõpuks seadusandlik algatus, millega kehtestatakse kestlike toidusüsteemide raamistik, ning jääb ootama arutelusid vastavate ettepanekute üle;

¹ UNESCO määratlus: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>

- 6) **NÕUSTUB** komisjoniga, et COVID-19 pandeemia toob esile ühtse turu tarneahelate olulise rolli ning hästi sisse töötatud ja vastupidavate toidusüsteemide tähtsuse, **MÄRKIDES** samas, et toiduainete tarneahelad on keerukad; lisaks **NÕUSTUB**, et toiduga kindlustatuse ja hea toitumise saavutamiseks on vaja järjepidevalt tagada Euroopa kodanikele piisava ja mitmekesise kvaliteetse, täisväärtusliku, ohutu ja kestlikult toodetud mõistliku hinnaga toidu kättesaadavus. Toidusüsteeme mõjutavatele kriisidele on vaja Euroopa ühist reageerimist, et leevendada nende sotsiaal-majanduslikku mõju ELis, tagada toiduga kindlustatus, täisväärtuslik toitumine ja toiduohutus ning kaitsta rahvatervist; **RÕHUTAB** vajadust liikuda ülemaailmsete, piirkondlike ja kohalike toidusüsteemide aruka integreerimise, sealhulgas lühemate tarneahelate suunas nii, et need tugevdavad üksteist ja suurendavad toiduga kindlustatust, kooskõlas ühtse turu põhimõtetega;
- 7) **TERVITAB** komisjoni kavatsust töötada välja hädaolukorra kava, mille alusel tagada toidutarned ja toiduga kindlustatus kriisi ajal;
- 8) **RÕHUTAB**, kui tähtsad on ettevaatusprintsip, riskipõhine lähenemisviis ja bioturvalisus toiduohutuse ning looma-, mulla- ja taimetervise kaitsmisel ELis ja kogu maailmas ning elatise ja toiduga kindlustatuse toetamisel; **PEAB TERVITATAVAKS** komisjoni eesmärgi taimetervist paremini kaitsta; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** seda eesmärgi saavutama, säilitades samal ajal keskkonna- ja rahvatervise kaitse kõrge taseme;
- 9) **TOONITAB**, et strateegia „Talust taldrikule“ rakendamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata loomatervisele, bioturvalisusele ja loomade heaolule; **RÕHUTAB** asjaolu, et loomade tervis ja heaolu on eeltingimus kestliku loomakasvatuse jaoks ning et loomade tervis on eeltingimus antimikroobikumide vajaduse vähendamiseks; **TULETAB** sellega seoses **MEELDE** 2019. aastal vastu võetud kolmi nõukogu järeldusi²³⁴;

² Nõukogu järeldused bioturvalisuse kohta, mis on ühtse lähenemisviisiga üldine kontseptsioon loomade tervise kaitsele ELis (dok 10368/1/19 REV1).

³ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad järgmisi samme eesmärgi suunas muuta EL parimate antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse tavadega piirkonnaks (dok 9765/19).

⁴ Nõukogu järeldused loomade heaolu – säästva loomakasvatuse lahutamatu osa – kohta (dok 14975/19).

- 10) **JUHIB TÄHELEPANU** paljudele poliitikavaldkondadele, õigusaktidele ja mittesiduvatele vahenditele, mis mõjutavad strateegia „Talust taldrikule“ rakendamist, ning **RÕHUTAB**, et on vaja koostööpõhist ja sidusat lähenemisviisi koos vastastikuse toetusega, keskendudes sünergiale; **TULETAB MEELDE** institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet ja **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** tuginema seadusandlikes ettepanekutes põhjalikele mõjuhinnaangutele; **PEAB** vajalikuks tagada kooskõla ja sidusus strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud meetmete ning ühise põllumajandus- ja kalanduspoliitika, kaubanduspoliitika, ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2030 ning muude seonduvate ELi poliitikavaldkondade ja strateegiate vahel;
- 11) **TULETAB MEELDE** nõukogu 29. novembri 2019. aasta järeldusi „Kestlik biomajandus Euroopas: majanduse, ühiskonna ja keskkonna vaheliste sidemete tugevdamine“⁵ ning **TOONITAB**, et toidusüsteem on ringmajanduse ja säästva biomajanduse lahutamatu osa, mis aitab märkimisväärselt kaasa keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele. Sellega seoses tuleb teha jõupingutusi biotoorainel põhinevate sektorite tugevdamiseks, sealhulgas vabastades investeringuid ja turgusid ning edendades biomassi kestlikku tootmist ja töötlemist;
- 12) **RÕHUTAB**, et seoses strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud eesmärkide ja meetmete elluviimisega tuleb piisavat tähelepanu pöörata kestlike toidusüsteemide majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnavalasele mõõtmele, sealhulgas mis puudutab ELi põllumajandussektori ja sellega seotud sektorite konkurentsivõimet;
- 13) **RÕHUTAB**, et kestlikule toidusüsteemile edukaks üleminekuks on ülimalt oluline tagada õiglane sissetulek esmatootjatele; **RÕHUTAB**, kui oluline on veelgi tugevdada esmatootjate, nende ühistute ja tootjaorganisatsioonide positsiooni toiduainete tarneahelas ning säästvate tavade tulemuspõhiseid stiimuleid, et tagada toiduga kindlustatus ja avalikud hüved, näiteks ökosüsteemi teenused; **TERVITAB** komisjoni kavatsust jälgida ebaausate kaubandustavade direktiivi rakendamist;

⁵ Nõukogu järeldused ajakohastatud biomajanduse strateegia kohta „Kestlik biomajandus Euroopas: majanduse, ühiskonna ja keskkonna vaheliste sidemete tugevdamine“ (dok 14594/19).

- 14) **TUNNEB HEAMEELT**, et strateegias „Talust taldrikule“ rõhutatakse ka teadusuuringute ja innovatsiooni rolli kestlike toidusüsteemide saavutamisel. See hõlmab rohe- ja digiinnovatsiooni ja biotehnoloogiat, mis peaksid olema inimeste tervisele ja keskkonnale ohutud ning aitama kaasa toidutootmistavade ulatuslikule muutmisele. Sellega seoses on oluline roll paljudel ELi ja piirkondlikel algatustel, nagu programm „Euroopa horisont“ ja algatus BIOEAST. Digiinnovatsiooni puhul on oluline ka kiire lairibaühenduse laiem kasutuselevõtmine maapiirkondades;
- 15) **TUNNUSTAB** alalise põllumajandusuuringute komitee rolli ambitsioonikate, kogu ELi hõlmavate sihipäraste teadus- ja innovatsiooniprogrammide ja -partnerluste määratlemise ja rakendamise edendamisel; **RÕHUTAB** lisaks, et innovatsiooni ja arengu edendamiseks on vaja uurimistulemusi levitada paremini ja jõulisemalt, et luua tugevamad sidemed teadusringkondade, valitsuste, põllumajandustootjate, kalurite, ettevõtjate ja tarbijate vahel; **RÕHUTAB** käitumisteaduste võtmerolli poliitika edukas kujundamises ja elluviimises;

II. KESTLIKU TOIDUTOOTMISE TAGAMINE ELIS

- 16) **TUNNISTAB**, et strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud meetmed peaksid aitama suurendada põllumajandussektori vastupidavust, edendades ELi põllumajandustootjate jaoks alternatiivseid jätkusuutlikke ärimudeleid, säilitades samal ajal erinevad tootmisvormid ja soodustades esmatootjate jaoks tootmisressursside, sealhulgas maa kättesaadavust;
- 17) **VÕTAB TEADMISEKS** pestitsiidide, antimikroobikumide ja väetiste kasutamise vähendamise eesmärgid ning teised strateegias „Talust taldrikule“ sätestatud eesmärgid; **JUHIB TÄHELEPANU** sellele, et nende eesmärkide saavutamiseks on vaja liikmesriikide ja kõigi sidusrühmade jõupingutusi ning intensiivset koostööd, konsulteerimist ja kooskõlastamist;

PALUB sellega seoses **KOMISJONIL**:

- koostada pärast liikmesriikidega konsulteerimist seadusandlikud ettepanekud, mis põhinevad teaduslikult põhjendatud eelnevatele mõjuhinnangutele, milles kirjeldatakse eesmärkide arvutamise meetodeid ning iga üksiku eesmärgi lähtetasemeid ja võrdlusperioode. Arvesse tuleks võtta seadusandlike ettepanekute kumulatiivset mõju;
 - tagada, et need eesmärgid on ELi eesmärgid, mille saavutamisele peavad kõik liikmesriigid kaasa aitama riiklikul tasandil võetavate meetmetega. Sellega seoses tuleb kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega arvesse võtta juba tehtud edusamme ning liikmesriikide erinevaid lähteaspekte, asjaolusid ja tingimusi;
 - tagada, et liikmesriikidele antavad suunised ja soovitusel on selged, põhjalikud, läbipaistvad, teaduspõhised ja tulemustele orienteeritud;
 - tagada eesmärkide kulutõhus rakendamine ja järelevalve, tagades samal ajal võrdsed võimalused konkurentsivõimelistel põllumajanduslike toiduainete turgudel ja kooskõla WTO reeglitega;
 - edendada jätkuvalt antimikroobikumide ettevaatlikku ja vastutustundlikku kasutamist, et säilitada nende tõhusus nakatunud inimeste ja loomade ravimisel;
- 18) **KUTSUB ÜLES** juhtima tähelepanu vajadusele strateegia „Talust taldrikule“ tõhusa ja kulutasuva haldamise ja rakendamise, tõhusa koordineerimise ning usaldusväärsete kontrollimeetmete ja -mehhanismide väljatöötamise järele, sealhulgas digiteerimise ning tervikliku järelevalve- ja hindamisraamistiku kaudu;
- 19) **TERVITAB** komisjoni kavatsust hõlbustada selliste kestlikult toodetud ja innovaatiliste söödalisandite turuleviimist, mis on loomadele, inimestele ja keskkonnale ohutud;
- 20) **LEIAB**, et taimse valgu tootmise ja loomse valgu alternatiivsete allikate edasiarendamine ELis võimaldab tõhusalt tegeleda paljude keskkonna- ja kliimaprobleemidega, millega ELi põllumajandus silmitsi seisab, ning ära hoida metsade hävitamist väljaspool ELi asuvates riikides;

- 21) **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** esitama ELi valgualase ülemineku strateegia, millega soodustatakse taimsete valkude kasvatamist toiduks ja söödaks ELis ning muude kestlike valguallikate kasutamist; **JUHIB** sellega seoses **TÄHELEPANU** komisjoni aruandele taimsete valkude kasutuse arendamise kohta Euroopa Liidus⁶;
- 22) **VÕTAB HUVIGA TEADMISEKS** komisjoni kavatsuse esitada kliimapakti osana uus ELi algatus süsinikku siduva majandamise kohta ning töötada välja kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja süsiniku sidumise sertifitseerimise õigusraamistik, mis põhineb kindlal ja läbipaistval süsinikdioksiidi arvestamisel ning mille abil kontrollitakse ja jälgitakse kasvuhoonegaaside heite vähendamist, kooskõlas ELi aruandlus- ja raamatupidamismäärustega; **KUTSUB** sellega seoses **ÜLES** pöörama erilist tähelepanu CO₂ säilitamise kestlikule olemusele, vältides samal ajal lekketajärgi ja kahjulikku mõju keskkonnale. Arvesse tuleb võtta ka mõju mulla orgaanilisele ainele ja kaasnevat kasu teatavatele kestlikele põllumajandustavadele; **MÄRGIB**, et ELi algatus süsinikku siduva majandamise kohta võiks anda olulise panuse ELi kliimaeesmärkide saavutamisse;
- 23) **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** võtma konkreetseid meetmeid, et tagada taimede ja loomade geneetiliste ressursside kaitse, taastamine ja säästev kasutamine; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** esitama ELi strateegia vesiviljeluse, metsade ja põllumajanduse geneetiliste ressursside kohta, mis põhineb ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni toidu ja põllumajanduse geneetiliste ressursside komisjoni töö. Selle tulemusena peaksid esmatootjad saama lihtsama turujuurdepääsu kultuurilistele, kliima- ja kohalikele oludele kohandatud sortidele ja tõugudele; **TERVITAB** sellega seoses komisjoni eesmärki hõlbustada seemnesortide, sealhulgas mahepõllumajanduses kasutatavate sortide registreerimist;

⁶ Teatis COM(2018) 757 final.

- 24) **TUNNEB HEAMEELT** komisjoni tähelepaneku üle, et uued innovatiivsed koostisosad ja tehnikad võivad aidata suurendada kestlikkust, tingimusel et need on inimestele, loomadele ja keskkonnale ohutud, tuues samal ajal kasu ühiskonnale tervikuna; **JÄÄB OOTAMA** Euroopa Kohtu poolt kohtuasjas C-528/16 tehtud otsuse alusel tehtavat komisjoni uuringut,⁷ mis käsitleb uute geenitehnoloogiate staatust ELi õigusaktide raames;
- 25) **TERVITAB** komisjoni eesmärki vähendada taimekaitsevahendite kasutamise kahjulikku mõju keskkonnale, näiteks toetades integreeritud taimekaitse põhimõtetel põhinevate terviklikumate taimekaitsemeetodite väljatöötamist; **RÕHUTAB** sellega seoses, kui oluline on tagada piisavad ja teaduslikult põhjendatud integreeritud taimekaitse meetmed ning edendada kestlike alternatiivsete taimekaitsevahendite ja -meetodite kasutamist;
- 26) **MÄRGIB**, et hiljuti vastu võetud veterinaarravimeid ja ravimsööta käsitlevates määrustes nähakse ette meetmed, mis aitavad tõhusamalt võidelda ülemaailmse ravimiresistentsuse ohu vastu terviseühitsuse põhimõtte raames; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** valmistama võimalikult kiiresti ette vajalikud delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid;

⁷ 2019. aasta novembris palus Euroopa Liidu Nõukogu komisjonil (nõukogu otsus (EL) 2019/1904) „Euroopa Kohtu poolt kohtuasjas C-528/16 tehtud otsuse alusel 30. aprilliks 2021 uuringu, mis käsitleb uute geenitehnoloogiate staatust liidu õiguse raames“ (st direktiiv 2001/18/EÜ, määrus (EÜ) 1829/2003, määrus (EÜ) 1830/2003 ja direktiiv 2009/41/EÜ).

- 27) **TERVITAB** strateegias „Talust taldrikule“ tehtud avaldust, et loomade heaolu käsitlevad kehtivad õigusaktid tuleb uusimate teaduslike teadmiste alusel läbi vaadata, et muuta õigusaktid terviklikumaks ja hõlpsamini rakendatavaks. See peaks lõppkokkuvõttes tagama loomade heaolu kõrgema taseme ja suurema tarbijausalduse kogu ELis; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** tegema selle läbivaatamise võimalikult kiiresti, et võimalikult kiiresti vaadata läbi olemasolevad õigusaktid loomade heaolu kohta, eelkõige mis puudutab loomade vedu, ning esitama uued õigusnormid loomade kohta, kes ei ole veel hõlmatud konkreetsete ELi õigusaktidega; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** tegema nõukogu kehtestatud poliitilistele seisukohtadele tuginedes koostööd teiste partneritega rahvusvahelistel foorumitel, et edendada loomade heaolu käsitlevate rahvusvaheliste standardite edasiarendamist Maailma Loomatervise Organisatsioonis (OIE) ning töötada välja ja rakendada parimad võimalikud loomade heaolu tavad;
- 28) **TULETAB MEELDE** nõukogu 16. detsembri 2019. aasta järeldusi⁸ ning **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** hindama seda, milline mõju oleks ELi õigusraamistikul, mis sisaldab loomade heaolu märgistussüsteemi kriteeriume, mis aitaks suurendada loomade heaolu, muuta turgu läbipaistvamaks, suurendada tarbijate valikuid ja saada õiglasemat hüvitist loomade eest, kelle heaolu tase on kõrgem, ning luua võrdsed tingimused; **JUHIB TÄHELEPANU** sellele, et arvesse tuleks võtta riikide kogemusi ja et täiendavat halduskoormust tuleks vähendada nii palju kui võimalik;
- 29) **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** säilitama toiduohutuse kõrget taset ELis ning tervitab täiendavaid meetmeid toiduohutussüsteemi tugevdamiseks ja toidupettuse vastu võitlemiseks kõikides etappides talust taldrikuni; **TULETAB** sellega seoses **MEELDE** nõukogu 16. detsembri 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad järgmisi samme leidmaks viise, kuidas paremini võidelda pettustega toidutarneahelas ja neid ära hoida⁹;

⁸ Nõukogu järeldused loomade heaolu – säästva loomakasvatuse lahutamatu osa – kohta (dok 14975/19).

⁹ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad järgmisi samme leidmaks viise, kuidas paremini võidelda pettustega toidutarneahelas ja neid ära hoida (dok 15154/19).

- 30) **RÕHUTAB** asjaolu, et üleminek ringmajandusele aitab märkimisväärselt kaasa keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele; **KUTSUB** seetõttu komisjoni **ÜLES** kooskõlas sanitaarnormide ja jäätmeid käsitlevate õigusaktidega hõlbustama jäätmetest, sõnnikust või kõrvalsaadustest kohapeal taastatud ressursside korduskasutamist ja ringlussevõttu;
- 31) **TOONITAB**, et tulevase ÜPP strateegiakavade määruuse ja liikmesriikide ÜPP strateegiakavadega saab aidata kaasa ÜPP keskkonnasäästlikumaks muutmisele ja seega mõnele strateegias „Talust taldrikule“ kavandatud eesmärgile; **TERVITAB** sellega seoses asjaolu, et eeldatavalt tugevdatakse tulevases ÜPPs subsidiaarsuse põhimõtet ja võetakse nõuetekohaselt arvesse liikmesriikide erinevaid tingimusi ja nende vajaduste vastavat hindamist, ning **JÄÄB OOTAMA** komisjoni tulevase õiguslikult mittesiduvaid soovitusi, mis võivad olla täiendavaks suuniseks strateegiliste kavade väljatöötamisel;
- 32) **TULETAB MEELDE**, et nõukogu seisukoht nende vahendite kohta on praegu sõnastamisel, kuna nõukogu ja Euroopa Parlament peavad praegu läbirääkimisi 2020. aasta järgset ÜPP-d käsitlevate ettepanekute üle;
- 33) **PEAB TERVITATAVAKS** ELi eesmärki seoses ELi põllumajandusmaa mahepõllumajandusliku harimisega ning mahepõllumajandusliku vesiviljeluse osakaalu märkimisväärse suurendamisega; **TUNNISTAB**, et mahepõllumajandus võib anda olulise panuse kestlikesse toidusüsteemidesse; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** hindama ka muid võimalikke põllumajandusmudeleid, mis võivad anda samasugust keskkonnakasut;
- 34) **KUTSUB** komisjoni **ÜLES**, pidades silmas ambitsioonikat eesmärki, mille ta on välja pakkunud mahepõllumajanduse arendamiseks ELis 2030. aastaks, edendama koos liikmesriikide ja sidusrühmadega tööd oma väljakuulutatud mahepõllumajanduse tegevuskava suunal. Tagada tuleb tasakaal pakkumise ja nõudluse vahel; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** edendama kogemuste vahetamist kõigi liikmesriikide vahel ja kiirendama tööd samaväärsuslepingute sõlmimiseks kolmandate riikidega, et edendada ELi mahepõllumajanduslike toodete eksporti;

- 35) **RÕHUTAB**, kui oluline on säilitada ja taastada mullaviljakus ja põllumajanduslik tootlikkus, et tagada majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalne kestlikkus; **TUNNISTAB**, et teatavatest põllumajandustavadeist tuleneval liigsel toitainekoormusel on negatiivne mõju ökosüsteemidele, kliimale ja elurikkusele; **TUNNEB HEAMEELT** komisjoni algatuse üle töötada tihedas koostöös liikmesriikidega välja toitainete majandamise kava; **JUHIB** sellega seoses **TÄHELEPANU** toitainete ringlussevõtu potentsiaalile, mille puhul kasutatakse näiteks digitaaltehnoloogiat ja täppispõllumajanduse pakutavaid võimalusi;
- 36) **TERVITAB** komisjoni eesmärki edendada tõhusaid põllumajandusalaste teadmiste ja innovatsiooni süsteeme (AKIS), kaasates kõik toidutarneahelas osalejad ja asjaomased sidusrühmad;
- 37) **RÕHUTAB** kalanduse ja vesiviljeluse märkimisväärt potentsiaali kestlikku ja tervislikku toitumist tagavas toidutootmises ning söödatootmises ELis ning **TUNNISTAB** edusamme, mis on tehtud ELis liikumisel kestliku kalanduse ja vesiviljeluse suunas. Samal ajal tuleb selle valdkonna töös keskenduda looduslike kalavarude kestliku tasakaalu säilitamisele, võtta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastases võitluses kasutusele nulltolerants, võidelda ülepyügi vastu ja piirata negatiivset mõju keskkonnale; **KUTSUB ÜLES** säilitama traditsioonilisi ja kestlikke vesiviljelustavasid ning parandama nende konkurentsivõimet ja vastupidavust; **TERVITAB** teadaannet vesiviljelust käsitlevate ELi 2013. aasta strateegiliste suuniste¹⁰ läbivaatamise kohta;
- 38) **TERVITAB** komisjoni kava vaadata läbi õigusaktid toiduga kokkupuutuvate materjalide kohta, et parandada toiduohutust ja rahvatervist; **INNUSTAB** komisjoni töötama välja ühtlustatud normid toiduga kokkupuutuvate teatavat liiki materjalide jaoks, pidades silmas kasvavat nõudlust ringluse järele, tagades samal ajal toiduohutuse; lisaks **KUTSUB ELi** ühise nõudena **ÜLES** kehtestama vastavusdeklaratsiooni kõigi toiduga kokkupuutuvate materjalide kohta, et dokumenteerida materjalide ohutust, anda tarneahela järgmisele kasutajale asjakohast teavet ja parandada toiduga kokkupuutuvate materjalide ringlussevõtetavust;

¹⁰ COM/2013/0229: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0229&from=ET>

III. KESTLIKE TAVADE EDENDAMINE TOIDU TÖÖTLEMISEL JA TOIDUTÖÖSTUSES

- 39) **NÕUSTUB** komisjoniga, et tuleb suurendada toidusüsteemide vastupidavust ja kestlikkust kõikidel tasanditel, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
- 40) **TERVITAB** kestliku arengu paremat integreerimist Euroopa kvaliteedipoliitikasse; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** taaskinnitama Euroopa kvaliteedikavade asjakohasust ja tähtsust ning tugevdama geograafilisi tähiseid käsitlevat õigusraamistikku;
- 41) **TUNNISTAB**, et oluline roll on toidutööstusel ja jaemüügisektoril, mis peaksid olema esirinnas toidusüsteemide ökoloogilise jalajälje vähendamisel; **TERVITAB** komisjoni teadaannet ELi tegevusjuhendi koostamise ja sellega kaasneva järelevalveraamistiku kehtestamise kohta;
- 42) **TOETAB KOMISJONI** võetud kohustust hõlbustada tervislikumat ja kestlikumat toitumist; **RÕHUTAB**, et oluline on propageerida toidu koostise muutmist kooskõlas tervislikku ja kestlikku toitumist käsitlevate suunistega (nt soola, suhkru ja küllastunud rasvade kohta); **VÕTAB HUVIGA TEADMISEKS** uuesti alustatud arutelud eesmärgiga kehtestada toitainelised koostised, et piirata toitumis- või tervisealaste väidete kasutamist seoses suure rasva-, suhkru- või soolasisaldusega toiduainetega, kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1924/2006 toitumis- ja tervisealaste väidete kohta;
- 43) **TERVITAB** asjaolu, et komisjon püüab suurendada ELi põllumajandustoodete müügiedendusprogrammi panust muu hulgas mahepõllumajanduslike toodete ja kvaliteedikavade kohaste toodete kestlikku tootmisse ja tarbimisse;

- 44) **KINNITAB VEEL KORD** nõukogu poolt kestliku arengu eesmärgi 12.3 (vähendada kogu maailmas jaekaubanduse ja tarbimise tasandil ühe elaniku kohta tekkivaid toidujäätmeid poole võrra ning vähendada tootmis- ja tarneahelas tekkivat toidukadu) kohaselt võetud kohustust; **TERVITAB** seetõttu komisjoni ettepanekuid toidukao ja toidujäätmete vältimiseks ja vähendamiseks, eelkõige ELi õigusnormide läbivaatamise kaudu, et vältida kuupäevamärgistuse väärnimist või väärkasutust; **TULETAB MEELDE** direktiivis 2008/98/EÜ¹¹ (ELi jäätmete raamdirektiiv, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/851¹²) sätestatud komisjoni kohustust analüüsida 2023. aastal, kas on võimalik kehtestada kogu ELi hõlmav toidujäätmete vähendamise sihtmäär, mis tuleb saavutada 2030. aastaks, võttes aluseks andmed, mille liikmesriigid on ühtse metoodika alusel esitanud;

IV. TARBIJATE ROLLI TUGEVDAMINE

- 45) **RÕHUTAB**, et tervisliku ja kestliku toitumise toetamisel täidavad olulist rolli toidu märgistamine, turustamistavad, hinnakujundus, lihtne kättesaadavus, toitainete kvaliteet, toitumisõpetus ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad; **NÕUSTUB**, et valik tervisliku ja kestliku toidu kasuks tuleb muuta tarbija jaoks lihtsaks; **RÕHUTAB** selles kontekstis, et sobiv ja kergesti mõistetav tarbijateave on parema toidukeskkonna lahutamatu osa; **RÕHUTAB** sellega seoses vajadust võtta seejuures arvesse käitumisteadusi;
- 46) **TUNNEB HEAMEELT** komisjoni kavatsuse üle esitada suunised säästvaks sisseostmiseks asutusesisesel toitlustamisel;
- 47) **TOETAB KOMISJONI** püüdlust võidelda järjest sagenevate südame-veresoonkonna haiguste, ülekaalulisuse ja rasvumise vastu; **NÕUSTUB** komisjoniga, et praegused toidutarbimise mudelid peavad muutuma kestlikemaks nii tervise kui ka keskkonna seisukohast;

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/851, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid (ELT L 150, 14.6.2018, lk 109).

- 48) **TERVITAB** asjaolu, et komisjon soovib kasutusele võtta pakendi esikülje ühtlustatud teaduspõhise toitumisalase teabe märgistuse, võttes arvesse olemasolevaid riikide kogemusi, ning teeb ettepaneku kestliku toidu märgistamise ühtlustatud raamistiku loomiseks;
- 49) **TERVITAB** komisjoni algatust, mille eesmärk on parandada teatavate toodete päritolu- või lähtekohamärgistust; **RÕHUTAB**, et kohustuslikke päritolu- või lähtedeklaratsioone käsitlevale ühtlustatud lähenemisviisile on vaja mõjuhinnangut, sealhulgas on vaja hinnata näiteks eeliseid tarbijatele ja tootjatele ning mõju ühtsele turule;

V. ÜLEMAAILMSE ÜLEMINEKU EDENDAMINE

- 50) **TUNNISTAB**, kui oluline on edendada toidusüsteemide kestlikkust ülemaailmsel tasandil, parandada ELi esmatootjate konkurentsivõimet ja tagada võrdsed tingimused; **RÕHUTAB**, et ELi kaubanduspoliitika peaks soodustama koostööd kolmandate riikidega ja püüdma panna neid võtma ambitsioonikaid kohustusi sellistes olulistes valdkondades nagu Pariisi kokkuleppe rakendamine, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja kaitse, kestlikud toidusüsteemid, sealhulgas taimetervis ning loomade tervis ja heaolu ning pestitsiidide ja antimikroobikumide säästlik kasutamine, tagades samal ajal nende tõhusa rakendamise;
- 51) **TUNNISTAB**, et vabakaubanduslepingud on üks võimalus edendada ELi standardeid ja tõsta standardeid kogu maailmas; **TERVITAB** asjaolu, et EL püüab tagada ambitsioonika kestlikkust käsitleva peatüki lisamise kõikidesse ELi kahepoolsetesse kaubanduslepingutesse ning et ta tagab nende täieliku rakendamise ja jõustamise, sealhulgas ELi kaubandusvaldkonna juhtiva järelevalveametniku tegevuse kaudu; **NÕUAB**, et komisjon viiks läbi nende lepingute mõjuhinnangud, mille tulemused oleksid kättesaadavad aegsasti enne kaubanduslepingu üle peetavate läbirääkimiste viimast etappi;
- 52) **TERVITAB** komisjoni kavatsust vaadata läbi impordi puhul kohaldatavad pestitsiidide jääkide piirnormid ning võtta impordile kehtestatud jääkide piirnormide taotluste hindamisel arvesse keskkonnaaspekte, kooskõlas WTO standardite ja kohustustega;

- 53) **TOONITAB** rahvusvahelise koostöö ja ELi kaubanduspoliitika suurt tähtsust seoses imporditud toidu ja söödaga; **TULETAB** sellega seoses **MEELDE**, et imporditud toit ja sööt peavad täielikult vastama asjaomastele ELi õigusaktidele;
- 54) **TOETAB** komisjoni ettepanekut vähendada ülemaailmset raadamist ja metsade seisundi halvenemist; **TERVITAB** komisjoni kavatsust esitada 2021. aastal seadusandliku ettepaneku ja muud meetmed, et vältida või minimeerida raadamise või metsade seisundi halvenemisega seotud toodete laskmist ELi turule;
- 55) **TUNNISTAB**, et impordil on oluline osa ELi toidusüsteemi CO₂ jalajäljes ja elurikkusele jäetavas jalajäljes ning kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama asjakohaseid meetmeid impordi mõju vähendamiseks, järgides samas rahvusvahelisi norme;
- 56) **TERVITAB** asjaolu, et komisjon teeb koostööd partnerriikidega, et peatada metsade raadamine ning edendada metsade säästvat majandamist ja maakasutuse kestlikku korraldamist;
- 57) **NÕUSTUB**, et EL peaks edendama ülemaailmset üleminekut kestlikele toidusüsteemidele rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides, asjaomastel mitmepoolsetel foorumitel ja rahvusvahelistel üritustel, näiteks 2021. aastal toimuval ÜRO toidusüsteemide tippkohtumisel; **KUTSUB** komisjoni **ÜLES** edendama õiglase tootmise ja keskkonnavalaste sertifitseerimissüsteemide loomist; **RÕHUTAB**, et antimikroobikumiresistentsuse vastaseks võitluseks on vaja ülemaailmset koostööd;
- 58) **KINNITAB TAAS** ELi võetud kohustust teha kogu maailmas koostöö kestlike toidusüsteemide valdkonnas, võttes asjakohaselt arvesse erinevaid väljakutseid kogu maailmas, ning **INNUSTAB** lisama kestlikud toidusüsteemid ELi välispoliitika eesmärkide hulka ning lisama kestlikke toidusüsteeme käsitleva konkreetse peatüki kõikidesse uutesse allianssidesse ja lepingutesse kõikide partneritega; **KINNITAB TAAS** ELi toetuse tähtsust Aafrika maaelu jätkusuutlikule arengule ning sellega seoses **TULETAB MEELDE** Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu põllumajandusministrite kolmanda konverentsi deklaratsiooni¹³;

¹³ Deklaratsioon ja tegevuskava, mis võeti vastu 21. juunil 2019 Roomas toimunud Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu põllumajandusministrite kolmandal konverentsil (dok 12072/19).

- 59) **MÄRGIB**, et COVID-19 pandeemia on juhtinud tähelepanu sellele, kui olulised on seosed loomade ja inimeste tervise, toitumise ja toidu vahel, joogivee ja kanalisatsiooni kättesaadavus ning nende seotus keskkonna ja kliimamuutustega (nn terviseühitsuse põhimõte); **TERVITAB** selles valdkonnas tehtavat koostööd nn kolmepoolsete rahvusvaheliste organisatsioonide (OIE, WHO ja FAO) vahel ning **KUTSUB TUNGIVALT ÜLES** seda koostööd tugevdama ja kaasama sellesse elurikkuse ja keskkonna valdkonnas pädevad rahvusvahelised organisatsioonid, et praeguseid ja tulevaseid pandeemiaid paremini mõista, kontrollida ja ennetada.
-